

Rapport Nr. 0415

Archeologienota

**Balen, KMO-Straat
Programma van Maatregelen**

Inhoud

1	Administratieve gegevens.....	1
2	Gemotiveerd advies.....	2
2.1	Aanleiding vooronderzoek.....	2
2.2	Resultaten vooronderzoek	2
2.3	Keuze vervolgonderzoek	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
2.3.1	Onderzoek zonder ingreep in de bodem.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
2.3.2	Onderzoek met ingreep in de bodem	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3	Programma van maatregelen.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.1	Vraagstelling en onderzoeksdoelen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.2	Onderzoekstechnieken landschappelijk bodemonderzoek	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.2.1	Algemene bepalingen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.2.2	Specifieke methodologie.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.2.3	Potentieel vervolgtraject.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.3	Onderzoekstechnieken archeologisch booronderzoek	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.3.1	Algemene bepalingen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.3.2	Specifieke methodologie.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.3.3	Potentieel vervolgtraject.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.4	Onderzoekstechnieken proefputtenonderzoek in functie van een prehistorische artefactensite	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.4.1	Algemene bepalingen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.4.2	Specifieke methodologie.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.5	Onderzoekstechnieken proefsleuven.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.5.1	Algemene bepalingen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.5.2	Specifieke methodologie.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.6	Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
4	Lijst met figuren.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
5	Bibliografie	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

1 Administratieve gegevens

Projectcode J. Verrijckt		2020-1336
Projectcode Onroerend Erfgoed		2020I56
locatie	Provincie	Antwerpen
	Gemeente	Balen
	Straat	KMO-sstraat
Kadastrale gegevens	Gemeente	Balen
	Afdeling	1
	Sectie	E
	Percelen	647a; 648a; 650b; 649b; 645c (westelijk gedeelte); 646d (westelijk gedeelte)
Coördinaten	Noordoost	X: 5.14969,51.15632 Y: 204634.566,205431.491
	Noordwest	X: 5.14858,51.15632 Y: 204557.057,205430.270
	Zuidoost	X: 5.14989,51.15501 Y: 204650.316,205285.420
	Zuidwest	X: 5.14804,51.15515 Y: 204520.267,205299.986
Oppervlakte plangebied		Ca. 14.700
Erkend Archeoloog		2015/00053 Jeroen Verrijckt

2 Gemotiveerd advies

2.1 Aanleiding vooronderzoek

De aanleiding van het vooronderzoek is de aanvraag van een omgevingsvergunning voor een geplande terreinverharding aan de KMO-Straat te Balen. Meer informatie over de aanleiding van het vooronderzoek is terug te vinden in het verslag van resultaten.

2.2 Resultaten vooronderzoek

Tijdens het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem kon enkel het bureauonderzoek uitgevoerd worden. Op basis van dit vooronderzoek zonder ingreep in de bodem was het niet mogelijk om met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de aanwezigheid en waarde van archeologisch erfgoed op het terrein.

Het plangebied ligt in de huidige gemeente Balen. In de historische bronnen komt de gemeente pas voor in de 13de eeuw. Op dit moment is er sprake van Baenle, een plaats langsheen een baan. In 774 werd het domein Mol-Balen-Dessel door Adelhard, kleinzoon van Karel Martel, aan de abdij van Corbie geschonken. Hierbij maakte Balen deel uit van het voogdijdorp Mol-Balen-Dessel. Het voogdijdorp nam een strategische plaats in, doordat het op de grens van het prinsbisdom luik en Holland gelegen is. In 1559 werd het grondheerlijke bezit verkocht. Hierna veranderde het grondheerlijke bezit regelmatig van eigenaar. Tijdens de Franse heerlijkheid werd het grondgebied opgesplitst in drie gescheiden gemeenten.

De omgeving rond het projectgebied bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen 24 en 40 m + TAW. Het plangebied zelf bevindt zich tussen 30 en 32,5 m + TAW. Op 400 meter ten noorden van het plangebied stroomt de Bleukensloop. Ten zuiden loopt de Grote Nete op ongeveer 500 meter afstand. Op de Ferrariskaart zijn in de nabije omgeving van het plangebied enkele historische vennen te zien. De relatief korte afstand tot open water verhoogt de kans op aanwezigheid van archeologische sporen of vondsten. In geomorfologisch opzicht bevindt het plangebied zich in de depressie van de Schyns-Nete, net onder de rug van Geel en ten westen van het glacis van Beringen-Diepenbeek. De depressie van de Schijns-Nete bestaat uit een opeenvolging van west-oost gerichte ruggen en dalen met een zwakke reliëfintensiteit, tot maximum 5 m. Het plangebied bevindt zich op de zuidwestelijke flank van een dekzandrug met dergelijke west-oost oriëntatie. Het terrein helt naar het zuiden af naar de vallei van de Grote Nete. Op de bodemkaart van Vlaanderen is de bodem in het plangebied grotendeels gekarteerd als Seg (natte lemige zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B horizont). In het oosten komt een klein gedeelte Zdm voor (matig natte zandbodem met dikke antropogene humus A horizont). In het westen staat een gedeelte gekarteerd als Zdp (matig natte zandbodem zonder profiel). In het uiterste noordwesten komt ook X voor (landduinen). Op basis van de gekarteerde bodems, zijn er waarschijnlijk plaggenbodems aanwezig in het plangebied. De nattere omstandigheden wijzen op een verlaagde kans voor aanwezigheid van een archeologische site.

Binnen de contouren van het plangebied zijn geen archeologische waarden gekend. In de omgeving van het plangebied zijn slechts enkele meldingen terug te vinden in de CAI. Het betreft naast twee historische gebouwen ook enkele metaaldetectievondsten die te dateren zijn in de late middeleeuwen of recenter. Het ontbreken van archeologische waarden in de nabije omgeving lijkt echter voornamelijk een reflectie van de eerder beperkte stand van onderzoek. Op basis van het ontbreken van gekende archeologische en historische waarden, kan er geen specifieke verwachting worden opgesteld voor het plangebied.

Op basis van bovenstaande gegevens is er een matige tot lage archeologische verwachting toe te schrijven voor sites uit de steentijd, de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen (vroeg, volle en late middeleeuwen).

2.3 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Na een uitgebreide bureaustudie waarbinnen historische, cartografische, geologische, geografische en bodemkundige bronnen werden onderzocht en teruggekoppeld aan het hedendaagse terreingebruik en de bouwplannen van de opdrachtgever, kan geconcludeerd worden dat de mogelijke impact van de gewijzigde geplande werken op een eventueel archeologisch vondsten- en sporenbestand te gering is. Hierdoor is vervolgonderzoek dus niet opportuun.

Om bovenstaande redenen adviseert J. Verrijckt bvba om het plangebied vrij te geven voor de geplande werken hierboven geschreven.

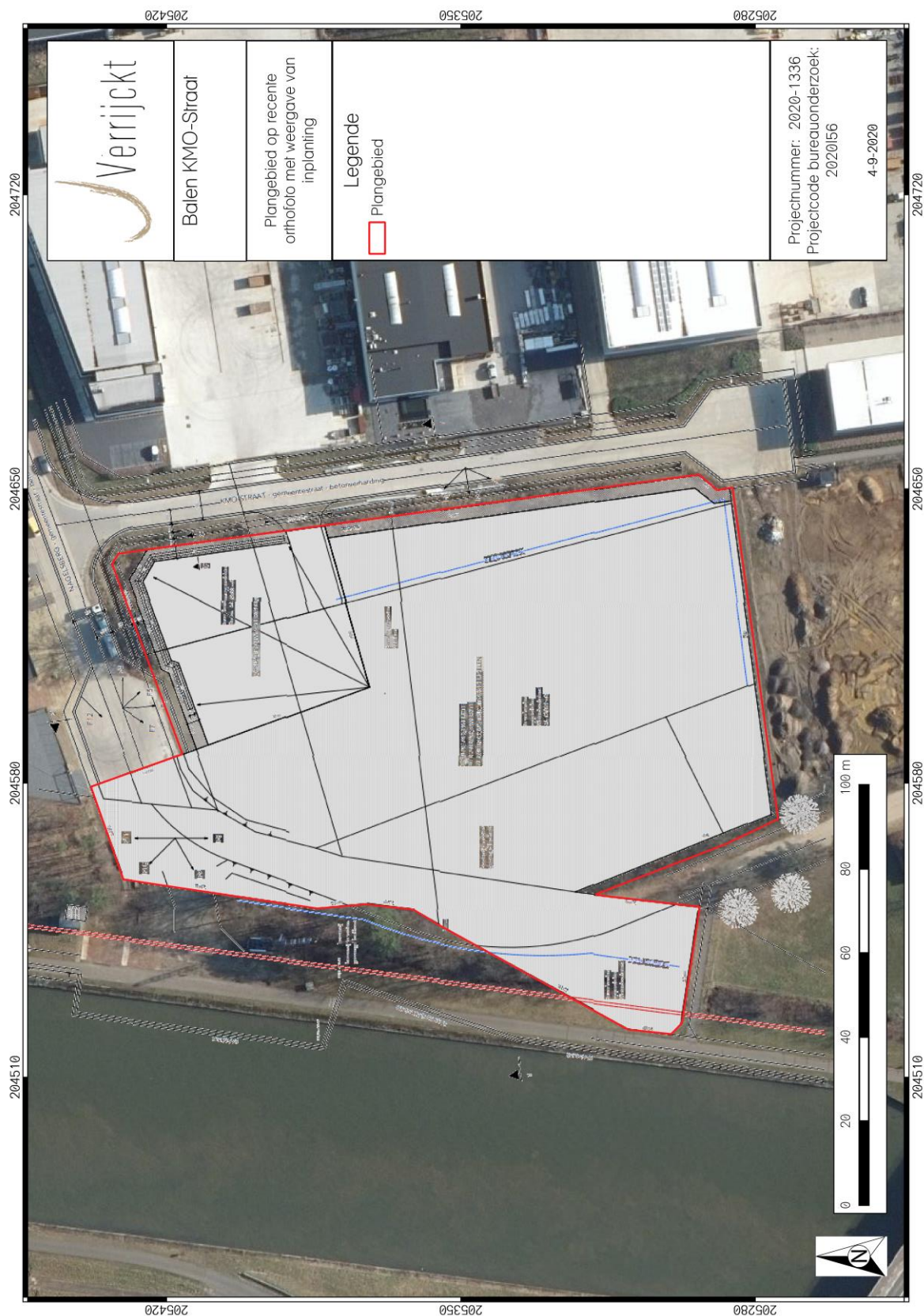
3 Programma van maatregelen

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek en controleboringen kan geconcludeerd worden dat er geen vervolgonderzoek noodzakelijk is. Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek is met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de aanwezigheid en waarde van archeologisch erfgoed, het potentieel op kennisvermeerdering en de haalbaarheid van eventueel verder onderzoek.

Deze beslissing steunt op onderstaande redenering:

- Voldoende info aanwezigheid site: Ja.
- Voldoende info verstorende impact van de geplande werkzaamheden op eventuele archeologische sites: Doordat de geplande werken licht werden gewijzigd, zal er geen bodemingreep plaatsvinden op de terreinen. Verder archeologisch onderzoek is dan ook overbodig en het terrein kan vrijgegeven worden voor de geplande werken hierboven beschreven.

Indien tijdens de werkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, blijven de bepalingen voor het melden van toevallsvondsten van kracht. Deze bepalingen zijn terug te vinden in artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. Eventuele toevallsvondsten dienen binnen drie dagen na ontdekking gemeld te worden bij Onroerend Erfgoed.

Figuur 1: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting¹ op orthofoto²

¹ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

² AGIV 2018e